

Sorin Mitu (editor), Raporturi și imagini româno-maghiare

Prof. univ. Dr. Mircea POPA

Istoricul clujean Sorin Mitu este cunoscut pentru specializarea sa în relațiile româno-maghiare, unde, alături de soția sa Melinda, a încercat să adune și să sistematizeze informațiile istorice privitoare la modul în care s-a constituit și a evoluat imaginea românului în memoria maghiarilor și invers. Disputa milenară dintre noi și maghiari își găsește acum o nouă intervenție, prin cartea recent apărută intitulată *Raporturi și imagini româno-maghiare* (Ed. Mega, 2023), carte care se abate de la linia istoriografiei noastre privitoare la eterna dispută româno-maghiară, cu privire la Transilvania, prin susținerea unor teze împrumutate din arsenalul propagandistic maghiar. Se înțelege că problema Transilvaniei, a ajuns o obsesie pentru maghiarii care ocupat acest spațiu într-o perioadă de medievalitate timpurie, impunându-și hegemonia și transformând pe locuitorii băștinași de aici în simple unelte de muncă, depozitându-i de vechile lor posesiuni de pământ și păduri, și, cu ajutorul papei, care i-a declarat pe români „schismatici”, noii cuceritori au dus o politică de exterminare, impunând stăpânirea regalității maghiare peste întreg pământul vechii Dacii. Prosperitatea Ungariei a fost asigurată secole de-a rândul de bogățiile și munca românilor transilvăneni, transformați în iobagi perpetui și în inși „tolerați”, nefăcând parte dintre categoriile „recepte”. În această situație, cuceritorii au ajuns să dispună de viața și moartea românilor, care puteau a oricând pedepsiți, bătuți, brutalizați. De unde bogăția relațiilor de călătorie ale străinilor, care menționează mulțimea spânzuraților de la marginea orașelor transilvane, unde atârnavă în ștreang numeroși localnici. Cruzimea domnilor de pământ a fost deseori atestată documentar. Ceea ce șochează în mănunchiul de studii patronate de Sorin Mitu este alinierea lor șocantă la teoriile imigraționiste maghiare, rămânerea într-o zonă de istorie falsă și de atitudine laudativă la adresa stăpânilor, în fața cărora românii le-ar datora totul, românii apărând ca venetici.

Mitu și colaboratorii săi contestă autenticitatea cronicilor lui Anonymus și Simon de Keza, aliniindu-se pozițiilor istoricilor maghiari. Faptul ni se pare nu numai straniu, ci și scandalos, dând apă la moară autonomiștilor. În fața cărora am capitulat de prea multe ori, cedând bunuri de patrimoniu, precum *Fundația Gojdu, sau mulțimea imobililor restituite, prin documente suspecte, fără ca noi să probăm plata lor în aur, potrivit tratatului de la Trianon. De ce nu și-a trimis Mitu colaboratorii să caute aceste documente la Ministerul nostru de Externe, în loc să provoace confuzii și motive de dispute teritoriale prin lucrări de slabă calitate științifică. Prost îndrumată și prost sfătuită, echipa pro-hungaristă care semnează aceste texte, par a-și fi făcut stagiul la Budapesta sau la cursurile de vară ale lui Viktor Orban de la Balványos. Cazul devine cu atât mai suspect cu cât ei par a lua drept lucrări călăuzitoare ideile perimate ale lui Boia sau cele puțin credibile ale lui Ambrus Miskolczy, care au împiedecat, timp de trei decenii, ca românii să-și conducă propria Facultate de Limba și Literatură română, prin reciprocitate, așa cum procedăm noi cu linia de învățământ maghiară. În consecință, grupul de cercetători coordonați de Sorin Mitu mai mult contribuie la sporirea confuziilor decât la lămurirea lor, ei interpretând melodia desuetă a teoriilor false, și aruncând la coș izvoarelor românilor publicate de Popa Lisseanu și Ioan Aurel Pop.*

Cetățile și oștile lui Menumorut, Glad sau Gelu, prezente chiar de la început pe aliniamentul de intrare a ungarilor în „Țara de dincolo de pădure” nu pot fi concepute fără o continuitate pilduitoare, și nu opera unor păstori, strecurați unul câte unul pe potecile Carpaților, din sudul Dunării. Argumentul demografic, la care face trimitere și sasul C. Gölner, nu e luat în serios, și nici cronicile care atestă zeci de sate românești în zona Balatonului sau în Moravia Mare, pentru ei valabile sunt doar documentele cancelariei regale ungare, care apar, evident, târziu, odată cu trecerea pământului în stăpânire regală.

Adăpându-se de la teoriile false puse în circulație de istoriografia maghiară, Sorin Mitu și acoliții săi, inversează termenii ecuației, afirmând că nu noi am fost cei care i-am primit pe unguri, veniți de undeva din stepele mongole aici, ci ei ne-au primit și „colonizat” pe noi, în ținuturile noastre băștinașe, moștenite de la dacii romanizați. Astfel, se susține permanent că noi am fi urmașii „păstorilor migratori” și a „tâlharilor Romei” (recunoscuți prin tonsura specifică), căreia Sorin Mitu i se raliază orbește, trecând peste incontestabilă dovadă a unei latinătăți generalizate, care a format chiagul de rezistență românesc,

alături de ortodoxismul bizantin, ale unei populații numeroase de agricultori, probate de numeroase descoperiri arheologice pe care nu le iau în seamă.

Faptul că au întâmpinat o rezistență acerbă la cucerirea Transilvaniei pare a nu-i deranja prea mult pe semnatari, de parcă țara de „dincolo de pădure” ar fi fost destinată unor aranjamente matrimoniale, editorul afirmând cu inocență că „românii au preluat de la maghiari cam tot ce au avut ei mai bun, de la scrisul în limba maternă și până la atracția față de Occident”.

Oare așa să fie? când știut este astăzi că acești cuceritori asiatici au „împrumutat” mai toată bruma de civilizație europeană pe care ei n-o posedau, inclusiv elemente de etnografie, agricultură, port, muzică, dans, folclor. A bate, prin urmare, monedă calpă despre „superioritatea” culturală și politică a unor cuceritori, care n-au lăsat nici un fel de cale de afirmare cultură (școli, teatre, universități) unei populații desfigurată de muncă, dar păstrându-și cu sfințenie limba, religia, tradițiile romane, este a nesocoti acea realitate a „boicotului istoriei” sau a „retragerii din istorie”, cum a definit-o Blaga. Se uită că românii și statul lor a fost pomenit în multe poeme carolingiene, iar Pierre Ronsard și-a fixat singur originea dunăreană.

Impilarea iobăgească mizerabilă, lipsa de interes a ocârmuitorilor de a-i scoate din starea lor larvară, l-a făcut pe un Martin Opitz să le adreseze cel mai frumos omagiu literar ce se putea realiza la acea dată. Demersul „științific” al tinerilor adepți ai lui Mitu, nici nu se manifestă în toate lucrările la fel. A afirma că în timpul răscoalei lui Horea, doar răsculații români au fost violenți e o altă gogoriță, în timp ce textul intitulat Maghiarii: actori și parteneri în miturile fondatoare, pe care îl semnează Mitu, pleacă de la teze greșite și incongruente, el dorind cu orice preț a sublinia „superioritatea maghiarilor”, probabil adevărat dacă judecăm raportul dintre stăpâni și slugi, mergând cu aberațiile până la afirmația „că istoricii maghiari nu denaturează în mod deliberat adevărul”. Trecând superficial pe deasupra faptelor discutate, autorul se menține într-o generalitate deranjantă și părtinitoare, emițând stângenoase concluzii.

Mai obiectiv, Bogdan Munteanu, e mai credibil când susține popularitatea lui Szechenyi printre români, pe motiv că aceștia ar fi beneficiat și ei de aplicarea în practică a unor idei înaintate. Subiectele tratate de Florina Raita și Luminița Ignat-Coman, abordează aspecte secundare și modeste sub raport interpretativ, doar Hegedüs Nicoleta, pare a-și urma mai de aproape îndrumătorul prin exagerări și numeroase poncife, cum ar fi cel care susține că „În Transilvania, întregul „mod de a fi” românesc a fost influențat de maghiari, elementele occidentale din „caracterul național românesc” fiind după ea rodul conviețuirii cu aceștia”. Susținând în continuare că „românii au fost colonizați în mod organizat pe domeniile regale și nobiliare” (în realitate furate cu japca și cu legile nedrepte, de la români, de parcă ar fi existat un vameș care să le vizeze pașapoartele), autoarea este adepta unor idei depășite din toate punctele de vedere. Toți acești tineri ucenici într-ale istoriei ar fi trebuit să-și găsească un coordonator mai informat și mai obiectiv, astfel riscă a fi ținta unor ironii pe care le merită din plin.

AVRAM IANCU - 200!

Nr.3(43/Martie 2024)

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

